Nyt fra…
Egnshistorisk Forening

af Anton Lyhne, sekretær

Foreningens bestyrelse 22.4.2025.
Fra venstre: Ejnar "Daffy" Sørensen, Victor Nielsen, Kirsten Vang Riis, Birthe Q. Højgaard, Carsten Torp Petersen og Anton Lyhne.
Mangler: Inga Støttrup Knudsen.

Vi var meget tilfredse med jubilæums-arrangementet i 2024, "De 5 Sogne", hvor vi mødtes i kirken til kirkehistorie og var en tur udenfor for at høre historier om sognet.

Det gav ideer til, hvordan vi kunne formidle historier på lokalt niveau, fx ved byvandringer. Men problemet er, at der er alt for mange gode historier! Vi oplevede det i Hvidbjerg, hvor Nørregade kunne tage en hel aften. Men vi har lært noget!

Efterårsmødet havde Christian Michaelsen som taler, for han havde flere historier om dampskibsfarten ved Tambohuse end dem, han tog med i årsskriftet. Det var nye historier for os alle sammen.

Samme aften sagde vi hjerteligt tak til Anna Fomsgaard for 25 års omhyggeligt arbejde som redaktør af årsskriftet. Ny redaktør er Anton Lyhne.

Foreningens økonomi viser et lille underskud i 2024 på kr. 5758,24, men vi vidste det godt, da redaktionen af årsskriftet fik lov at øge sidetallet pga. 50-års jubilæet. Heldigvis støtter Hvidbjerg Bank vores annonceringer, der ellers ville slå et ordentlig hul i kassen.

Desværre ser det ud til, at indtægterne langsomt falder, da det ikke strømmer til med nye medlemmer for de gamle, som faldt. Vi har mistet 25 medlemmer. Hvad gør vi, for at holde sammen på foreningen?

Vi er ikke den eneste forening, der sukker, men vi må arbejde konstruktivt med hvervning af nye: "Giv et medlemskab i julegave!"

Generalforsamlingen havde stor fornøjelse af Lone Børstings fortælling om færgefarten ved Oddesund, og bagefter godkendte medlemmerne beretning og regnskab. Ved valget blev Birthe Højgaard, Victor Nielsen og Anton Lyhne genvalgt, og bestyrelsen har besat posterne uden ændringer.

I foråret var Egnshistorisk Forening og museet repræsenteret ved DGI's arrangement "Sammen i Bevægelse" 3. april, et 50+ event, hvor interesserede kom fra nær og fjern. Vi må være på tæerne for at få nye i tale.

Den samme tankegang ligger bag bestyrelsens tilbud om sommerudflugten: målet er Egnsmuseet Apotekergården, og bestyrelsen er både værter og kustoder.

Bestyrelsen for Egnshistorisk Forening glæder sig til en ny sæson. Ideer er der mange af, og vi håber på et stort fremmøde af både medlemmer og ikke-medlemmer.

Nyt fra Museet på Apotekergården

af Anna Fomsgaard

Kresten Rusbjerg i sit nye atelier på "Apotekergården" efter museets åbning i 1992. (Foto: M. Knudsen.)

Den 1. juli i år var det netop 35 år siden at forarbejdet henimod at oprette et egnsmuseum for Thyholm og Jegindø faldt på plads. Kunstmaleren Kresten Rusbjerg ville sælge "Apotekergården" for restgælden i ejendommen, såfremt stedet blev indrettet til museum, hvilket ejendommen, som var en af kommunens ældste bygninger, egnede sig godt til. Desuden var det en betingelse, at han kunne blive boende på stedet.

Thyholm Kommune bevilgede et årligt driftstilskud, men beløbet til renoveringen samt tilbygninger skulle bestyrelsen selv finde. Dette beløb var anslået til ca. 1,3 mio. kroner. Det var naturligvis en udfordring, men det lykkedes.

Selve historien, herunder forhistorien, er desværre ikke beskrevet i sin helhed. Såfremt de deltagende foreningers/udvalgs protokoller er bevaret, kan man måske finde noget her? Oprindeligt var det planen, at museet skulle indvies i efteråret 1991, men det blev først den 22. maj 1992, hvor Støtteforeningen stod for det flotte indvielsesarrangement, der samlede mange gæster.

Ifølge overenskomsten med Struer Kommune fører museumsinspektøren ved Struer museum tilsyn med samlingerne og står til rådighed for vejledning og instruktion.

Museets bestyrelse består for nuværende af 5 medlemmer, 3 er udpeget af Støtteforeningen og 2 af Egnshistorisk Forening.

Det forgangne år.

Både foråret og efteråret 2024 var præget af mange selskaber på museet, men det har ikke helt været tendensen i år. De besøgende selskaber får som oftest en beskrivelse af museets tilblivelse, dets drift samt en beskrivelse af stedets områder. Denne introduktion falder altid i god jord og afstedkommer mange relevante og interesserede spørgsmål.

Dette lille apparat fik tyskerne til at reagere 9. april 1940. Besøg museet og læs historien. (Foto: Museet.)

De fleste åbningsdage har været velbesøgte. De besøgende kommer fra hele Danmark og fra udlandet. bl.a. USA.

Emnet for årets særudstilling er Søndbjerg Børnehjem. Udstillingen er lavet af Birthe Højgaard med hjælp fra Lisbeth Burmølle, der som barn tilbragte nogle år på børnehjemmet. Udstillingen har tiltrukket mange interesserede besøgende af både tidligere ansatte, tidligere anbragte børn samt slægtninge. I den forbindelse er nye fortællinger dukket op.

Museet har også fokus på 80-året for besættelsens ophør, idet museet har en del genstande fra besættelsestiden.

I det daglige er der nok at se til for de 35 – 40 frivillige, der laver arbejdet. Rengøring og vedligehold-

Besøgende på museet i sommer – passer godt til rammerne.
(Foto: Museet.)

else af haven og udstillingslokalerne kræver en stor indsats. Små reparationer her og der fylder. Der skal holdes styr på el- og varmeforbrug, der skal beskæres træer og meget mere. Vi har i år fået et par tidligere kustoder ind igen, dejligt, da andre kustoder er ramt af sygdom.

Museet har også en butik, der bugner af et flot udvalg af forskellige ting.

Et hold, der selv her efter 35 år stadig har travlt, er registreringsholdet. Der er for nuværende omkring 4000 registrerede genstande, og der kommer stadig nye og spændende ting ind. Flere ting har en speciel historie, der skal findes frem.

Når disse linjer læses, vil en gammel krukke dateret tilbage til førromersk jernalder (200 -300 f.v.t.) kunne ses på museet. Krukken er fundet i den thyholmske muld, og museet må gerne beholde den, så længe den udstilles efter de regler, som er udstukket af Holstebro museum.

Krukken har sandsynligvis indeholdt en jernalderofring. En anden mulighed er, at den har indeholdt en urnebegravelse. Disse bud er givet af Jørgen Ilkjær, som mange thyholmboere jo kender. Han hælder mest til den førstnævnte antagelse.

Frivillige venter på at komme til at køre grene væk.
(Foto: Museet.)

Der er også en historie om dengang, de første tyskere kom til Thyholm 9. april 1940 og så en antennemast i Odby!

Museet ejer også B&O`s første prototype på et TV fra omkring 1948. Mon det er Duus-Hansen, der har været med til at fremstille den?

Der er i årets løb udarbejdet en pjece med en del fortællinger og beskrivelser fra museets forskellige rum. Denne er tænkt som et nyttigt hjælpemiddel til kustoderne i år. Ligeledes er der udarbejdet en ny, farverig reklame for museet til uddeling på relevante steder.

Årets udflugt for museets medarbejdere vil i løbet af efteråret gå til Struer Museum, som har inviteret os.

Når disse linjer læses, skulle en del af stråtaget ud mod vejen gerne være fornyet, ligesom der skulle være isat nye vinduer i butikken og i atelieret.

Desuden forestår der flere andre mindre reparationer. Apotekerrummet skal have fået en ny gang maling og de mange nye ting, som vi har fået fra Hurup apotek skal registreres og sættes ind. Dette rum rummer også en del mere eller mindre ukendte historier fra området, som ikke er helt beskrevet endnu.

Især den gamle hovedbygning rummer mange spændende historier, som har været med til at sætte Thyholm og Jegindø på landkortet.

I december afholdes der julestue, som Støtteforeningen står for, og som plejer at være velbesøgt.

Her er pudseholdet i gang med at gøre genstande klar til åbningen i påske.
(Foto: Merete Lyhne)

Fremtiden

Et KÆMPE ØNSKE er flere frivillige. Gennem de sidste ca. 8 år har der været mere afgang end tilgang af frivillige. Heldigvis har mange givet et ekstra nap, når behovet har været der. STOR TAK for det.

Museet mangler især kustoder, rengøringsfolk og nogle med praktisk snilde. Men også andre med andre talenter kan vi helt sikkert finde opgaver til.

Så hvis du kender nogen eller selv har lyst, så kontakt kustodeleder Inga Larsen på tlf. 51 55 64 80.

Næste år er der også planlagt små reparationer rundt omkring på museet samt en renovering af nok et udstillingsrum. Og vi skal have knyttet flere historier til forskellige genstande.

Vores facebookside er velbesøgt, og der arbejdes til stadighed på at finde flere spændende opslag, så der jævnligt er nyt.

For et par år siden blev museet medlem af "Destination Limfjorden", og det har helt klart været et plus.

Museet trækker mange turister og er med til at sætte Thyholm og Jegindø på landkortet.

Bliv medlem af Støtteforeningen

af Inga Larsen

Støtteforeningens formål er at støtte museets arbejde for at indsamle og bevare historiske minder og genstande på Thyholm og Jegindø samt ved arrangementer at indsamle midler til museets drift og vedligeholdelse.

Et årligt medlemskab koster kr. 75,-. Tilmelding kan ske på museet eller ved henvendelse til kassereren, Karin Dybdahl, karin.dybdahl58@gmail.com, telefon 3057 6040.

Apotekergården får skiftet halvdelen af stråtaget.
(Foto: Merete Lyhne.)

Nyt om Bjørndaltårnet og de hellige kilder

af Berith Dueholm Olesen

Efter at en storm havde væltet den gamle informationstavle, blev tavlen og oplysningerne om stedet flyttet ind i madpakkehuset.

Der er blevet skabt læ i huset ved opsætning af en væg af brædder, hvorpå et stort maleri af Kresten Rusbjerg nu er placeret. Det viser udsigten fra toppen af Skaftkærvej mod Oddesund, og det er vejen som fører til Sct. Mauritius Kilden.

Stedet er rigtig godt besøgt – der skal ofte hentes en fuld affaldssæk – hvilket, som så meget andet, gøres af frivillige.

De 2 helligkilder på Thyholm er stadig attraktive historiske udflugtsmål og besøgt af især turister. De ligger på privat grund, og der er gode aftaler med ejerne om fri adgang.

Begge steder er der borde-/bænkesæt, så man kan sidde og nyde en kop kaffe eller sin medbragte madpakke.

Ved Sct. Mauritius kilden er der i 2025 bevilget nye bordbænkesæt, da de gamle fra indvielsen i 2010 var blevet for slidte.

Der er blevet trykt et nyt oplag af den folder, som giver den uddybende historiske fortælling.

Madpakkehuset ved Bjørndaltårnet.
Rusbjergs maleri med udsigt over Oddesund.

Nyt fra Lokalarkivet for Thyholm og Jegindø

ved Karin Elkjær og Anna Fomsgaard.

Selv efter 50 år som arkiv, kommer der stadig spændende arkivalier ind både fra lokale, men også lidt udensogns fra folk med tilknytning til Thyholm og Jegindø.

Eksempelvis er der indkommet gamle sparekasseprotokoller fra det, der engang hed Hvidbjerg-Lyngs Spare- og Lånekasse, oprettet i 1870.

Fra havnebyggeriet på Jegindø sidste i 1930erne. Havnen blev indviet i 1939. (Foto: Thyholm Lokalarkiv.)

I dette hus flyttede én af de 4 familier fra Toft v. Agger ind i 1826 og huset er her 200 år efter stadig i slægtens (Gravesen-slægten) eje.

At arkivet overgik til Arkibas (søg på arkiv.dk) giver flere henvendelser. Desværre tager det jo tid, inden hele arkivets samling er lagt ind. Hvis I ikke finder, hvad I søger der, så send en mail til én af de nævnte mailadresser eller aflæg et besøg.

Efterlysning: Vi søger stadig smalfilmsoptagelser vedr. fiskeri fra Jegindø især, da arkivet nu har mulighed for at digitalisere smalfilm. Andre optagelser kan også have interesse.

Henvendelserne til arkivet, det være sig besøgende eller pr. mail har været af meget forskellige interesseområder. Blandt andet har stormfloden ved Agger i 1825 givet anledning til flere besøg på arkivet fra nogle uden for Thyholm og Jegindø, hvis forfædre var én af de 4 berørte familier, der flyttede til Lyngs i 1826, hvor de fik et stykke jord hver på den vej, der i dag hedder Åvej.

Kun et af husene ligger på nøjagtig samme sted, som da det blev bygget i 1826. De tre andre huse er både flyttet lidt og ombygget.

STOR TAK til Chr. Gade fra Odby, som i mange år (1999 - 2025) har været frivillig på arkivet, og som nu er stoppet af helbredsmæssige årsager.

Chr. Gade har velvilligt øst ud af sin store viden, både ved registrering af arkivalier/fotos og når der var besøgende ikke mindst fra Søndbjerg - Odby området, som han af naturlige årsager har et stort kendskab til.

Nye initiativer

Arkivet har de fleste årgange af Thyholm Avis, som vi mangler fra start omkring 1968 og hen til omkring 1974 – resten haves. Her vil man gerne have lavet et indeks, så det bliver nemmere hurtigt at slå op i den rigtige udgave. Thyholm Avis kommer jo ikke på mediestream sådan lige med det første – langtfra.

Desuden har man også udgaver af Thisted Dagblad og Struer Dagblad – her gælder det samme. Disse kan dog læses på mediestream, hvis man abonnerer på avisen eller bor i nærheden af et bibliotek, der gør.

Besøg os på arkivet eller send en mail, så prøver vi at hjælpe – hvis arkivet har materiale/viden om emnet.

Besøg også arkivets hjemmeside: thyholmlokalarkiv.dk - hvor man også kan finde spændende oplysninger herunder også se billeder.

Nyt fra Jegindø Fonden – Bevaring af fiskeriets kulturarv

af Sanne Brouw Hyldahl

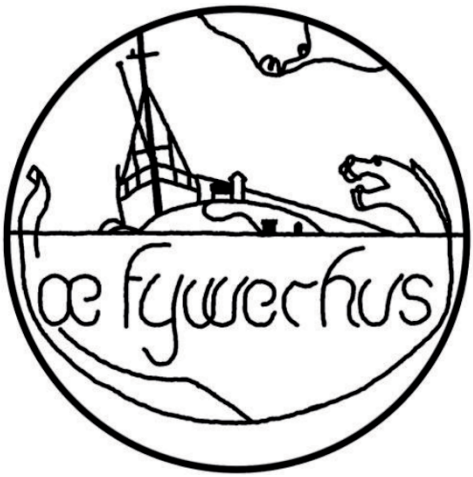

Jegindø fondens logo

På Jegindø har fiskeriet altid sat sit tydelige præg – på havnen, på hverdagslivet og på øens identitet. I dag er fiskeriet reduceret, men kulturarven lever videre gennem Jegindø Fonden, der i sit lille fiskerimuseum, **Æ Fywerhus**, formidler en unik historie om øens fiskere og fjordfiskeriet. Her møder besøgende både de små og store fortællinger om livet på fjorden, om ål og fladfisk og sammenhold, og om hvordan fiskeriet har formet lokalsamfundet.

Æ Fywerhus blev opført i 1911 af fisker og husmand Iver Holm som bøde- og redskabshus. Senere har fonden opført en tro kopi af et gammelt bødehus – **Æ Bø'ehus** – og erhvervet det nordligste hus ved havnen, **Æ Gå'ehus.** Tilsammen danner de tre huse en kulturhistorisk ramme omkring havnen.

I 2024 tog Jegindø Fonden en vigtig beslutning: brugsretten til husene blev overdraget til **Jegindø Fælleshavn**, der nu arbejder med at gentæn-

ke brugen af dem, så de i fremtiden kan tjene både lokale og besøgende. Visionen er, at havnen bliver et levende mødested med plads til både kultur, friluftsliv og fællesskab. Planerne rummer alt fra madpakkehus, værksted og kajakhotel til sauna – nye måder at bruge fjorden og havnen på, der binder fortidens kulturarv sammen med nutidens behov og fremtidens muligheder.

Hvor man før kom til havnen for at lande fisk, vil man i fremtiden også kunne komme for at opleve fjorden med pagaj i hånd, for at samles om fortællinger og aktiviteter eller for at nyde roen med udsigt til Limfjordens vand. Havnen og husene skal igen være et naturligt samlingspunkt, hvor kultur, rekreation og fællesskab går hånd i hånd.

I foråret 2025 har fonden taget endnu et skridt ind i fremtiden: et samarbejde med Struer Museum, hvor en medarbejder nu er tilknyttet to timer om ugen. Opgaven er at styrke fondens kommunikation og drive vores Facebook-side, så endnu flere får kendskab til museet, historierne og aktiviteterne på havnen.

Æ Fywerhus er fortsat afhængig af frivillige kræfter og lokal opbakning, og netop det frivillige engagement er et vigtigt bindeled mellem fortiden og nutidens levende havnemiljø. Med den nye indsats håber vi at nå endnu bredere ud og invitere både fastboende og gæster til at tage del i historien – og være med til at skabe nye kapitler i Jegindøs fortælling.

Følg med i arbejdet, historierne og aktiviteterne på vores Facebookside: Jegindø Fonden.

Æ Fywrhus

Spar på kartoflerne – der er fisk nok!

En fortælling om brødrene Højberg af Jim Højberg. Forlaget Forfatterskabet.dk, 2025, læst af Anton Lyhne

Det er ikke så tit, vi får en bog i handelen, som vedrører lokalområdet. Men Jim Højberg har fortalt varmt og smukt og rørende om sin far og hans brødre, der voksede op i Tambohuse.

Farmor Kirstine Johansen blev gift med Karl Højberg fra Lyngs, og i Hogager fik de 7 sønner, inden Karl døde i 1931, kun 42 år gammel. Kirstine flyttede tilbage til Tambohuse med drengene og fik stor hjælp af sin lillebror, Carl, så drengene mente at have to fædre, en i Himmelen og en på Jorden.

Vi følger børnenes opvækst og uddannelse – som deres far havde forventet af dem – deres familiers liv og virke og deres bortgang én for én.

Bogens forside. Forfatterskabet.dk.

Hele bogen igennem er tilhørsforholdet til Tambohuse en del af fællesskabet blandt brødrene. Derfor får vi et tidsbillede af livet blandt fiskerne ved Limfjorden, et troværdigt, gudfrygtigt og hjælpsomt fællesskab, som gav dem ballast i livet.

Jim Højberg (f. 1953) bor i dag i Jelling og har været bibliotekar, lavet børneradio og skrevet mange børnebøger.

Adresser og telefonnumre

Lokalhistorisk arkiv
Åbningstider:
Tirsdage i ulige uger kl. 14.00 – 16.00. Lukket i alle skoleferier.
Postadresse: Midtpunktet Thyholm, Rughavevej 5, 7790 Thyholm
Internetside: https://thyholmlokalarkiv.dk/
Mailadresse: thyholm.lokalarkiv@struermuseum.dk
Arkivar: Karin Elkjær, Struer Museum. Tlf. til Struer Museum: 97 85 13 11

Frivillige medarbejdere
Tage Jepsen 97 87 13 83
tage@s-jepsen.dk
Victor Nielsen 20 16 07 45
victor_nielsen@hotmail.com

Egnshistorisk Forening for Thyholm og Jegindø
Birthe Q. Højgaard, Drosselvej 16, formand 29 26 51 90
bqhojgaard@gmail.com
Kirsten Vang Riis, Bjørndalvej 11, næstformand 21 23 23 87
kirstenvangriis@gmail.com
Victor Nielsen, Søndervænget 4, kasserer 20 16 07 45
ellen-victor@outlook.dk
Anton Lyhne, Kappelvej 1, sekretær 21 35 98 71
antonlyhne@gmail.com
Carsten Torp Petersen, Kongevejen 62 ..... 24 81 01 33
carsten.torp@gmail.com
Inga Støttrup Knudsen, Søndervænget 41 ..... 21 29 92 70
hiknudsen@gmail.tele.dk
Ejnar "Daffy" Sørensen, Møllegade 25 ..... 50 73 86 48

Thyholm Egnsmuseum, Apotekergården
Bestyrelsen:
Anna Fomsgaard, Bredgade 199, Hurup, formand 40 14 80 92
anna@fomsgaard-larsen.dk
Per O. Bach, Engen 8, st. nr. 1, 7600 Struer, kasserer 20 41 55 36
2old4y@mail.dk
Birthe Q. Højgaard, Drosselvej 16 ..... 29 26 51 90
bqhojgaard@gmail.com
Inga Larsen, Tjørnevej 29 ..... 51 55 64 80
beske72@gmail.com
Vibeke Rusbjerg Jensen, Struer 20 97 92 21
vibekerusbjerg@gmail.com

Egnsmuseets Facebookside
Merete Lyhne, Kappelvej 1, administrator 40 49 87 90

Støtteforeningen for Thyholm Egnsmuseum
Vibeke Rusbjerg Jensen, Gartnerlunden 27, Struer, formand 20 97 92 21
vibekerusbjerg@gmail.com
Inga Larsen, Tjørnevej 29, næstformand og sekretær 51 55 64 80
beske72@gmail.com
Anna Fomsgaard, Bredgade 199, Hurup 40 14 80 92
anna@fomsgaard-larsen.dk
Oda Blaabjerg Ulrich, Hovedvejen 5 ..... 61 69 00 45
obu@live.dk
Mona Jordan, Fælledvej 6 ..... 20 23 31 21
monabarslev@gmail.com

Årsskriftet
Redaktion
egnshist-thyholm@outlook.com
Anton Lyhne, Kappelvej 1, ansvarshavende redaktør 21 35 98 71
antonlyhne@gmail.com
Berith Dueholm Olesen, Lavbjergvej 3 ..... 26 93 47 28
berith.olesen@hotmail.com
Elsa Hilligsøe, Gravgårdsvej 4 ..... 51 22 79 02
dikat4@gmail.com